

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠEIMYNŲ ĮSTATYMO NR. XI-681 19 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-421

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. gegužės 19 d. sprendimo Nr. SV-S-104 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 6 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos šeimynų įstatymo Nr. XI-681 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-421 (toliau – Įstatymo projektas) dėl toliau nurodytų priežasčių:

1. Įstatymo projektu siūlomas teisinis reguliavimas, kuriuo siūloma privatiems subjektams valstybės ar savivaldybių turtą suteikti neatlygintinai valdyti ir juo naudotis iki gyvos galvos arba šį turtą įsigyti Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nustatyta tvarka, neatitinka Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 9 straipsnyje išdėstytų minėto turto valdymo ir disponavimo juo principų bei Konstitucinio Teismo doktrinos. Pagal Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 9 straipsnį, valstybės ir savivaldybių turtas turi būti valdomas, naudojamas ir juo disponuojama vadovaujantis visuomeninės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios teisės principais. Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad valstybės turtas nėra savitikslis, bet turi duoti naudą visuomenei ir turi būti tausojamas, nešvaistomas, racionaliai tvarkomas; pagal Konstituciją neleidžiamas toks teisinis reguliavimas, pagal kurį valstybei nuosavybės teise priklausantis turtas būtų valdomas, naudojamas, juo būtų disponuojama taip, kad būtų tenkinami tik vienos socialinės grupės ar atskirų asmenų interesai arba poreikiai ir šis turtas netarnautų viešajam interesui, visuomenės poreikiui, tautos gerovei; valstybei nuosavybės teise priklausančio turto perdavimas kitų subjektų nuosavybėn konstituciškai pateisinamas tik tada, kai tai gali duoti didesnę naudą visuomenei (Konstitucinio Teismo 2007 m. liepos 5 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 1 punkto (2002 m. balandžio 2 d. redakcija), 16 straipsnio 7 dalies (1999 m. gegužės 13 d., 2001 m. gruodžio 11 d. redakcijos) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“, Konstitucinio Teismo 2007 lapkričio 23 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo 10 straipsnio 12 dalies (2002 m. kovo 5 d. redakcija), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1427

„Dėl Privatizavimo objektų parengimo privatizuoti tvarkos patvirtinimo“ (2002 m. rugpjūčio 10 d. redakcija) patvirtintos Privatizavimo objektų parengimo privatizuoti tvarkos (2002 m. rugpjūčio 10 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“).

2. Vadovaujantis Įstatymo projektu keičiamo Lietuvos Respublikos šeimynų įstatymo 14 straipsnio 3 dalimi, valstybės ir savivaldybių turtas gali būti perduodamas šeimynai jos veiklai vykdyti panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis, todėl Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai, pagal kuriuos, likvidavus šeimynas, fiziniai asmenys įgytą teisę valstybės ar savivaldybių turtą neatlygintinai valdyti ir juo naudotis iki gyvos galvos arba šį turtą įsigyti Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nustatyta tvarka, nesuderinami su galiojančiu Šeimynų įstatymu dviem aspektais: pirma, teisė į valstybės ar savivaldybių turtą pasibaigia su šeimynos likvidavimu, nebelikus subjekto (juridinio asmens), kuriam jis buvo suteiktas; antra, likvidavus šeimyną, nebelieka ir veiklos, kuriai įgyvendinti buvo perduotas valstybės ar savivaldybių turtas.

3. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse įtvirtintas globos (rūpybos) šeimoje, globos centre arba šeimynoje prioritetas. Vadovaujantis Civilinio kodekso 3.261 straipsnio 1 dalimi, likęs be tėvų globos vaikas apgyvendinamas vaikų globos institucijoje tik išimtiniais atvejais, kai nėra galimybės jo globoti (juo rūpintis) šeimoje, globos centre arba šeimynoje. Todėl projektu siūlomas teisinis reguliavimas, kuriuo šeimynos veiklai vykdyti skirtą (ir dažnai šiam tikslui jau pritaikytą) valstybės ar savivaldybių turtą siūloma perduoti ne kitai šeimynai, o panaudos, nuomos ar nuosavybės teise privatiems asmenims jų asmeniniams poreikiams tenkinti, neatitinka Civiliniame kodekse įtvirtinto nepilnamečių asmenų globos (rūpybos) šeimoje ar šeimynoje principo.

4. Pagal Įstatymo projekto nuostatas, likviduotos šeimynos dalyviams valstybės ar savivaldybių turtas galėtų būti panaudos pagrindais perduodamas arba parduodamas neatsižvelgiant į šeimynos likvidavimo pagrindą. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, pagal Šeimynų įstatymo 19 straipsnio 3 dalį, nuo vaikų globėjo (rūpintojo) pareigų nušalinta šeimyna likviduojama teismo sprendimu pagal Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ar jos įgalioto teritorinio skyriaus arba prokuroro pareiškimą. Civilinio kodekso 3.246 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad globėjas ar rūpintojas gali būti nušalinamas nuo vaikų globėjo (rūpintojo) pareigų, jeigu netinkamai atlieka savo pareigas, naudojasi savo teisėmis savanaudiškais tikslais, neužtikrina globotinių ar rūpintinių teisių ir interesų apsaugos. Todėl, tokiu pagrindu likvidavus šeimyną, valstybės ar savivaldybių turto perdavimas likviduotos šeimynos dalyviams panaudos pagrindais ar jo pardavimas Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nustatyta tvarka būtų nepagrįstas.

5. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Įstatymo projekto nuostata, kuria siūloma įtvirtinti galimybę likviduojant šeimyną tam tikriems fiziniams asmenims įsigyti valstybės ar savivaldybių turtą Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nustatyta tvarka, nedera su galiojančiomis Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nuostatomis. Šio įstatymo 25 straipsnyje nustatyti asmenys ir sąlygos, kurioms esant būstas parduodamas, tačiau jame nenumatyta, kad savivaldybių būstas gali būti parduodamas buvusių šeimynų dalyviams. Be

to, minėtame įstatyme nereguliuojamas valstybei nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto pardavimas.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras